

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
15 päivänä toukokuuta 2003 *

Asiassa C-193/01 P,

Athanasios Pitsiorlas, Thessaloniki (Kreikka), edustajanaan dikigoros
D. Papafilippou,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaansa Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (ensimmäinen jaosto) asiassa T-3/00, Pitsiorlas vastaan neuvosto ja Euroopan keskuspankki, 14.2.2001 antaman määräyksen (Kok. 2001, s. II-717) kumoamista,

ja jossa vastapuolina ovat

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään M. Bauer ja D. Zachariou,

* Oikeudenkäyntikieli: kreikka.

ja

Euroopan keskuspankki,

vastaajina ensimmäisessä oikeusasteessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Wathelet sekä tuomarit C. W. A. Timmermans (esittelevä tuomari), D. A. O. Edward, P. Jann ja A. Rosas,

julkisasiamies: A. Tizzano,
kirjaaja: johtava hallintovirkkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Pitsiorlasin, edustajanaan dikigoros I. Mathioudakis, ja neuvoston, asiamiehinään M. Bauer ja D. Zachariou, 30.5.2002 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 26.9.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Pitsiorlas on yhteisöjen tuomioistuimeen 3.5.2001 faksitse saapuneella ja 7.5.2001 toimittamallaan valituskirjelmällä EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla hakenut muutosta Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-3/00, Pitsiorlas vastaan neuvosto ja EKP, 14.2.2001 antamaan määräykseen (Kok. 2001, s. II-717; jäljempänä valituksenalainen määräys), jossa se jätti tutkimatta kanteen, jolla valittaja vaati sen Euroopan unionin neuvoston 30.7.1999 tekemän päätöksen kumoamista, jolla valittajalta evättiin oikeus tutustua erääseen asiakirjaan (jäljempänä neuvoston päätös).

Asiaa koskevat oikeussäännöt ja tosiseikat

- 2 Asiaa koskevat oikeussäännöt ja tosiseikat on esitetty valituksenalaisessa määräyksessä seuraavasti:

”1 Kantaja suorittaa oikeustieteen tohtorin tutkintoa Thessalonikin yliopistossa (Kreikka).

- 2 Kantaja pyysi 6.4.1999 päivätyllä kirjeellään, joka saapui neuvoston pääsihteeristöön 9.4.1999, yleisön oikeudesta tutustua neuvoston asiakirjoihin 20 päivänä joulukuuta 1993 tehdyn neuvoston päätöksen 93/731/EY

(EYVL L 340, s. 43), sellaisena kuin se on muutettuna 6.12.1996 tehdyllä neuvoston päätöksellä 96/705/Euratom, EHTY, EY (EYVL L 325, s. 19), nojalla saada tutustua Basel/Nyborg-sopimukseen, joka koski Euroopan valuuttajärjestelmän (EVJ) vahvistamista ja jota talous- ja valtiovarainministerien neuvosto kannatti Nyborgissa (Tanska) 12.9.1987 pidetyssä epävirallisessa kokouksessaan.

- 3 Neuvoston pääsihteeristö vastasi 11.5.1999 päivätyllä kirjeellään, joka saapui kantajalle 15.5.1999, seuraavasti:

'Pääsihteeristö on tutkinut pyyntönne huolellisesti, mutta koska asiakirjaa ei ole löydetty, katsomme, että kysymys on hyvin todennäköisesti [Euroopan keskuspankin] asiakirjasta. Olisi siis suotavaa, että kääntyisitte suoraan viimeksimainitun puoleen — —.'

- 4 Kantaja esitti päätöksen 93/731/EY 7 artiklan 1 kohdan nojalla uuden pyynnön 8.6.1999 päivätyllä kirjeellään, joka saapui neuvoston pääsihteeristöön 10.6.1999.
- 5 Neuvoston pääsihteeristö ilmoitti kantajalle 5.7.1999 päivätyllä kirjeellään, että koska oli mahdotonta tehdä asiassa päätöstä päätöksen 93/731/EY 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettussa kuukauden määräajassa, määräaika oli päätetty pidentää kyseisen artiklan 5 kohdan nojalla, jonka sanamuoto on seuraava:

'Pääsihteeri voi ilmoitettuaan asiasta pyynnön esittäjälle pidentää poikkeuksellisesti kuukaudella tämän artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä ja 3 kohdassa asetettuja määräaikoja.'

- 6 Kantaja esitti samanaikaisesti 28.6.1999 päivätyllä, Euroopan keskuspankin (EKP) tiedotusosastolle osoittamallaan kirjeellä pyynnön saada tutustua edellä mainittuun asiakirjaan yleisön oikeudesta saada tietoja Euroopan keskuspankin asiakirjoista ja arkistoista 3 päivänä marraskuuta 1998 tehdyn Euroopan keskuspankin päätöksen 1999/284/EY (EYVL 1999, L 110, s. 30) nojalla. Kun tämä päätös oli hylätty 6.7.1999 päivätyllä kirjeellä, kantaja pyysi sen uudelleen tutkimista 27.7.1999 päivätyllä kirjeellään perustaen pyyntönsä 7.7.1998 annetun Euroopan keskuspankin työjärjestyksen (EYVL 1998, L 338, s. 28), sellaisena kuin se on muutettuna 22.4.1999 (EYVL 1999, L 125, s. 34), 23.3 artiklaan.
- 7 Neuvoston pääsihteeristö ilmoitti 2.8.1999 päivätyllä kirjeellään, joka annettiin tiedoksi kantajalle 8.8.1999, neuvoston 30.7.1999 tekemän päätöksen, jolla kantajan uusi pyyntö hylättiin (jäljempänä neuvoston päätös). Päätöksen sanamuoto on seuraava:

'Perusteellisten tutkimusten jälkeen olemme todenneet, että pyynnössänne mainittu asiakirja koskee EVJ:n vahvistamista koskevaa pääjohtajien komitean selontekoa, jonka ETY:n jäsenvaltioiden pääjohtajien komitea julkisti Nyborgissa 8.9.1987.

EVJ:n hallinnollista toimintaa koskevat säännöt eivät ole missään vaiheessa olleet osa yhteisön oikeutta; näin ollen neuvoston ei ole koskaan pitänyt tehdä päätöstä tältä osin.

Koska tässä tapauksessa pyydetyt asiakirjat ovat laatineet keskuspankkien pääjohtajat, pyydämme Teitä osoittamaan pyyntönne suoraan keskuspankkien pääjohtajille tai EKP:iin.'

8 Pääsihteeristö kiinnitti tässä samassa kirjeessä kantajan huomion myös EY 195 artiklan ja EY 230 artiklan säännöksiin siltä osin kuin ne koskevat asian saattamista Euroopan oikeusasiamiehen käsiteltäväksi ja yhteisöjen tuomioistuimen harjoittamaa neuvoston säädösten laillisuusvalvontaa.

9 EKP:n neuvosto ilmoitti 8.11.1999 päivätyllä kirjeellään, joka annettiin tiedoksi kantajalle 13.11.1999, päätöksestään olla antamatta kantajalle mahdollisuutta tutustua kysymyksessä olevaan asiakirjaan (jäljempänä EKP:n päätös).”

3 Asiakirjoista ilmenee, että vaikka EKP tällä viimeisellä päätöksellään ei antanut valittajalle mahdollisuutta saada tietoja jäsenvaltioiden keskuspankkien pääjohtajien komitean (jäljempänä pääjohtajien komitea) arkistosta, se sitä vastoin ilmoitti valittajalle, että ”Basel/Nyborg-sopimus ei ole varsinaisesti yksi yhtenäinen asiakirja, joka olisi tehty osapuolten välisen sopimuksen muodossa, vaan se on olemassa ainoastaan kertomuksina ja pöytäkirjoina, joiden laatijoina ovat olleet pääjohtajien komitea ja raha-asiain komitea”.

Oikeudenkäynti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa

4 Koska Pitsiorlas katsoi, että näissä olosuhteissa neuvosto oli johtanut häntä harhaan erityisesti salatessaan häneltä ETY:n perustamissopimuksen 105 artiklan 2 kohdan nojalla perustetun raha-asiain komitean, jonka ohjesääntö annettiin neuvoston 18.3.1958 tekemällä päätöksellä (EYVL 17, s. 390; jäljempänä raha-asiain komitea) laatiman selonteon olemassaolon, hän nosti 20.1.2000 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen toisaalta neuvoston päätöksen ja toisaalta EKP:n päätöksen kumoamiseksi.

5 Neuvosto esitti erillisellä asiakirjalla Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan mukaisesti oikeudenkäyntivaihteen Pitsiorlasin nostamaa kannetta vastaan. Neuvosto katsoi tältä osin, että tämä kanne tuli jättää tutkimatta siltä osin kuin se koski neuvostoa, koska se oli nostettu EY 230 artiklan viidennessä kohdassa asetetun kahden kuukauden määräajan päättymisen jälkeen, ja että valittaja ei voinut saada tätä määräaikaan palautetuksi sillä perusteella, että olisi tapahtunut anteeksiannettava erehdys. Toisaalta itse tämän päätöksen sanamuodosta ilmenee, että päätös ei ollut sen luonteinen, että se olisi ollut omiaan aiheuttamaan ymmärrettävän sekaannuksen valittajalle, koska se oli ilmeisen selvästi lopullinen päätös, josta voi nostaa kanteen. Neuvoston mukaan on toisaalta kiistatonta, että koska valittaja on asianajaja ja opiskelija, joka suorittaa oikeustieteen tohtorin tutkintoa, hän on erityisen kykenevä ymmärtämään, että neuvoston päätöksestä pitää nostaa kanne odottamatta EKP:n päätöstä.

6 Pitsiorlas ei ole kiistänyt sitä, että hänen kanteensa neuvoston päätöksestä on nostettu myöhässä, mutta hän väittää tämän viivästyksen johtuneen siitä, että asianomaiset yhteisön toimielimet olivat toimineet yhdessä sillä tavoin, että ne kehottivat häntä odottamaan EKP:n päätöstä ennen neuvoston päätöksen riitauttamista. Pitsiorlas katsoo tältä osin, että ei olisi ollut kovin järkevää nostaa kannetta jossakin yhteisön tuomioistuimessa, kun neuvosto oli vahvistanut kahteen otteeseen, että se ei ollut laatinut haluttua asiakirjaa ja että sen ei ollut koskaan pitänyt tehdä päätöstä Euroopan valuuttajärjestelmän puitteissa. Valittaja toteaa, että hän ymmärsi vasta EKP:n päätöksen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 15.5.2000 saapuneen vastauskirjelmän luettuaan kokonaistilanteen ja erityisesti sen, että pääjohtajien komitean selonteon lisäksi olemassa oli raha-asian komitean, neuvoston neuvoa-antavan elimen, selonteko nimeltään ”Euroopan valuuttajärjestelmän vahvistaminen — Raha-asiaain komitean presidentin selonteko talous- ja valtiovarainministerien neuvoston epävirallisessa kokouksessa, Nyborg 12.9.1987”.

Valituksenalainen määräys

7 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi valituksenalaisessa määräyksessä neuvoston vaatimukset. Se jätti käsiteltävänään olleen kanteen tutki-

matta siltä osin kuin se koski neuvoston päätöstä ja velvoitti Pitsiorlasin oikeudenkäyntiväitteeseen liittyen vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan neuvoston oikeudenkäyntikulut.

- 8 Kyseisen kanteen tutkimatta jättämisellä on kaksi perustetta.
- 9 Valituksenalaisen määräyksen 19—21 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kanne on nostettu myöhässä, koska neuvoston päätös annettiin tiedoksi valittajalle 8.8.1999 ja tämä nosti kanteen vasta 20.1.2000 eli yli kolme kuukautta sen jälkeen, kun EY 230 artiklan viidennessä kohdassa kumoamiskanteen nostamiselle säädetty määräaika, jota pidennettiin pitkien etäisyyksien vuoksi kymmenellä päivällä, oli päättynyt; tässä tapauksessa tämä määräaika päättyi maanantaina 18.10.1999 keskiyöllä.
- 10 Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaaakin valituksenalaisen määräyksen 22 kohdassa, että ”poikkeuksellisissa olosuhteissa on tosin mahdollista, että anteeksiannettavasta erehdyksestä seuraa, että valittajan katsotaan toimineen määräajassa — — esimerkiksi tilanteessa, jossa kyseinen toimielin on menetellyt tavalla, joka on yksinään tai merkittävässä määrin omiaan aiheuttamaan ymmärrettävän sekaannuksen vilpittömässä mielessä olevalle oikeussubjektille, joka on osoittanut noudattaneensa kaikkea sitä huolellisuutta, jota edellytetään tavanomaista harkitsevaisuutta noudattavalta toimijalta” (ks. yhdistetyt asiat T-33/89 ja T-74/89, Blackman v. parlamentti, tuomio 16.3.1993, Kok. 1993, s. II-249, 34 kohta ja asia C-195/91 P, Bayer v. komissio, tuomio 15.12.1994, Kok. 1994, s. I-5619, 26 kohta), se lausuu kyseisen määräyksen 23 kohdassa, että ”käsiteltävänä olevassa tapauksessa kantaja ei ole kuitenkaan esittänyt mitään todisteita sen väitteensä tueksi, jonka mukaan neuvosto olisi menetellyt tällä tavoin.”
- 11 Todeten sitä vastoin, että ”pätöksen 93/731/EY 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti pääsihteeristön kirjjeessä, jolla neuvoston päätös annettiin kantajalle tiedoksi, kerrottiin kantajalle lisäksi EY 195 ja EY 230 artiklan sisällöstä siltä osin kuin ne koskevat asian saattamista Euroopan oikeusasiamiehen käsiteltäväksi ja yhtei-

söjen tuomioistuimen harjoittamaa neuvoston säädösten laillisuusvalvontaa”, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo samassa 23 kohdassa, että ”tavanomaista harkitsevaisuutta noudattavalla oikeussubjektilla ei näin ollen voi olla mitään epäilystä tämän päätöksen lopullisuudesta eikä EY 230 artiklan nojalla sovellettavasta kanteelle asetetusta määräajasta”.

- 12 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin valituksenalaisen määräyksen 24 kohdassa hyväksyi neuvoston esittämän oikeudenkäyntiväitteen ja jätti neuvoston päätöstä koskevan kanteen tutkimatta sillä perusteella, että ”olosuhteita, joihin kantaja on vedonnut, ei voida pitää sellaisina poikkeuksellisina olosuhteina, jotka muodostaisivat anteeksiannettavan erehdyksen”.

Valitus

- 13 Pitsiorlas vaatii valituksessaan, että yhteisöjen tuomioistuin hyväksyy hänen valituksensa ja kumoaa valituksenalaisen määräyksen, hyväksyy hänen ensimmäisessä oikeusasteessa esittämänsä vaatimukset tai toissijaisesti palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen ja velvoittaa neuvoston korvaamaan molemmissa oikeusasteissa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

- 14 Tekemättä yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 91 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua hakemusta erillisellä asiakirjalla neuvosto katsoo vastineessaan pelkästään, että valitus tulee jättää tutkimatta, koska se on tehty määräajan päätyttyä. Neuvosto toteaa tältä osin, että valituskirjelmä saapui yhteisöjen tuomioistuimeen vasta 7.5.2001 eli neljä päivää valittajalle valituksen tekemiselle asetetun määräajan päättymisen jälkeen, koska valituksenalaisen määräys annettiin tiedoksi viimeksi mainitulle 23.2.2001.

Valituksen tutkittavaksi ottaminen

- 15 Tältä osin riittää, kun todetaan, että yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestykseen yhteisöjen tuomioistuimen päätöksellä 28.11.2000 (EYVL L 322, s. 1) tehtyjen ja 1.2.2001 voimaan tulleiden muutosten jälkeen faksin käyttö on nimenomaisesti yksi hyväksyttävistä tavoista toimittaa asiakirjoja yhteisöjen tuomioistuimelle.
- 16 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 37 artiklan 6 kohdassa, jota saman työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan nojalla sovelletaan valitukseen, todetaan, että ”prosessuaalisten määräaikojen noudattamisen kannalta pidetään ratkaisevana sitä päivää, jona jäljennös oikeudenkäyntiasiakirjan allekirjoitetusta alkuperäiskappaleesta — — saapuu kirjaamoon telekopiolaitteen tai muun yhteisöjen tuomioistuimen käytettävissä olevan teknisen tiedonsiirtovälineen välityksellä, jos asiakirjan allekirjoitettu alkuperäiskappale liitteineen ja [37 artiklan] 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuine jäljennöksineen jätetään kirjaamoon viimeistään kymmenen päivän kuluessa tästä — — ”.
- 17 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa on kiistatonta, että tämä edellytys täyttyy, koska Pitsiorlasin valituskirjelmä saapui yhteisöjen tuomioistuimeen faksitse 3.5.2001 eli valituksen viimeisenä jättöpäivänä ja tämän valituskirjelmän allekirjoitettu alkuperäiskappale vaadittuine liitteineen ja jäljennöksineen saapui kirjaamoon 7.5.2001.
- 18 Tästä seuraa, että valitus otetaan tutkittavaksi.

Pääasia

- 19 Pitsiorlas esittää valituksensa tueksi viisi perustetta. Ne perustuvat ensinnäkin siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 4 kohtaa on rikottu, toiseksi siihen, että asianosaisten prosessuaalista yhdenvertaisuutta on loukattu, kolmanneksi siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tulkinnut neuvoston päätöstä virheellisesti, neljänneksi siihen, että tosiseikaston määrittämisen yhteydessä on tehty virhe ja tosiseikkojen luonnehdinta on ollut valikoivaa ja näin ollen virheellistä, ja lopuksi siihen, että anteeksiannettavaan erehdykseen liittyvää yhteisön oikeuskäytäntöä ei ole sovellettu tai, toissijaisesti, että sitä on sovellettu liian suppeasti.

Viides peruste

- 20 Pitsiorlas katsoo viidennessä perusteessaan, joka on syytä tutkia ensiksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ottanut huomioon anteeksiannettavaan erehdykseen liittyvää yhteisön oikeuskäytäntöä tai että se on ainakin soveltanut sitä liian suppeasti.
- 21 Heti suoralta kädeltä on hylättävä se valittajan väite, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi kieltäytynyt ottamasta huomioon anteeksiannettavaan erehdykseen liittyvää oikeuskäytäntöä.
- 22 Itse valituksenalaisen määräyksen sanamuodosta ilmenee selvästi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perusti kantansa nimenomaisesti tähän oikeuskäytäntöön tutkiakseen sitten, miten neuvoston esittämä oikeudenkäyntiväite piti ratkaista, ja että se tuli valituksenalaisen määräyksen 24 kohdassa siihen

päätelmään, että neuvoston päätöstä vastaan nostettu kanne oli hylättävä sillä perusteella, että olosuhteita, joihin valittaja on vedonnut, ei voida pitää sellaisina poikkeuksellisina olosuhteina, jotka muodostaisivat anteeksiannettavan erehdyksen.

- 23 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perusti kantansa erityisesti siihen seikkaan, että pääsihteeristön kirjeessä, jolla neuvoston päätös annettiin valittajalle tiedoksi, kerrottiin valittajalle lisäksi EY 195 ja EY 230 artiklan sisällöstä siltä osin kuin ne koskevat asian saattamista Euroopan oikeusasiamiehen käsiteltäväksi ja yhteisöjen tuomioistuimen harjoittamaa neuvoston toimien laillisuusvalvontaa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätteli tästä, että tavanomaista harkitsevaisuutta noudattavalla oikeussubjektilla ei näin ollen voi olla mitään epäilystä tämän päätöksen lopullisuudesta eikä EY 230 artiklan nojalla sovellettavasta kanteelle asetetusta määräajasta.
- 24 On kuitenkin todettava, että tällaisen päätelmän tehdessään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tulkinnut liioitellun suppeasti anteeksiannettavan erehdyksen käsitettä sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuin on sitä kehittänyt oikeuskäytännössään. Pelkästään se, että oikeussubjektilla on tieto päätöksen lopullisuudesta ja EY 230 artiklan nojalla sovellettavasta kanteen nostamisen määräajasta, ei itsessään sulje pois sitä, että oikeussubjekti voi vedota anteeksiannettavaan erehdykseen, joka voi olla perusteena kanteen myöhässä nostamiselle, koska vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (ks. vastaavasti em. asia Bayer v. komissio, tuomion 26 kohta) tällainen erehdys voi olla kysymyksessä muun muassa silloin, kun kyseinen toimielin on menetellyt tavalla, joka on yksinään tai merkittävässä määrin omiaan aiheuttamaan ymmärrettävän sekaannuksen vilpittömässä mielessä olevalle oikeussubjektille, joka on osoittanut noudattaneensa kaikkea sitä huolellisuutta, jota edellytetään tavanomaista harkitsevaisuutta noudattavalta toimijalta.
- 25 Periaatteessa ei siis voida sulkea pois sitä, että erehdys voi koskea muita seikkoja kuin sitä, onko riidanalainen päätös lopullinen vai ei, tai EY:n perustamissopimuksessa määrättyjen eri kannetyyppien käyttämistapoja — näin on kuitenkin sillä edellytyksellä, että tämä erehdys on seurausta itse kyseisen toimielimen menettelystä ja että kantaja on vilpittömässä mielessä sekä osoittaa noudatta-

neensa kaikkea sitä huolellisuutta, jota edellytetään tavanomaista harkitsevaisuutta noudattavalta toimijalta. Tässä yhteydessä on otettava huomioon kaikki käsiteltävänä olevaan tapaukseen liittyvät seikat.

- 26 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa valituksenalaisessa määräyksessä nimenomaisesti todetaan ne seikat, joihin valittaja vetoaa osoittaakseen näiden edellytysten täyttyminen ja näin ollen erehdyksensä anteeksiannettavuuden.
- 27 Ensiksikin kyseisestä määräyksestä ilmenee, että Pitsiorlas otti kahdesti yhteyttä neuvostoon saadakseen haluamansa Euroopan valuuttajärjestelmän vahvistamista koskevan asiakirjan.
- 28 Toiseksi valituksenalaisesta määräyksestä ilmenee myös, että ensimmäisellä, 11.5.1999 päivätyllä kirjeellään, joka lähetettiin valittajalle 15.5.1999, neuvosto vastasi tälle, että se ei ollut löytänyt haluttua asiakirjaa, kun se sitä vastoin ilmoitti valittajalle 2.8.1999 päivätyllä kirjeellään, joka annettiin tälle tiedoksi 8.8.1999, että kyseinen asiakirja koski pääjohtajien komitean 8.9.1987 Nyborgissa julkistamaa selontekoa ja että neuvoston itse ei ollut koskaan pitänyt tehdä päätöstä tältä osin.
- 29 Edellä esitetty huomioon ottaen on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien tulkinnut virheellisesti anteeksiannettavan erehdyksen käsitettä, kun se on antanut etusijan sen suppealle tulkinnalle siten kuin tämän tuomion 23 kohdassa on todettu ja katsonut valituksenalaisen määräyksen 23 kohdassa, että valittaja ei ole esittänyt mitään todisteita sen väitteensä tueksi, jonka mukaan neuvosto olisi menetellyt tavalla, joka on omiaan aiheuttamaan ymmärrettävän sekaannuksen.
- 30 Näin ollen valituksenalainen määräys on tällä perusteella kumottava ilman, että on tarpeen tutkia muita Pitsiorlasin esittämiä valitusperusteita.

Oikeudenkäyntiväite ja kanteen asiakysymys

- 31 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 61 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan se voi kumotessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisun joko itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen, tai palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaistavaksi.
- 32 Vaikka yhteisöjen tuomioistuin ei voi tässä menettelyn vaiheessa ratkaista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostetun kanteen asiakysymystä, sillä on kuitenkin käytettävissään tarvittavat seikat, jotta se voi ratkaista lopullisesti neuvoston ensimmäisessä oikeusasteessa käydyssä oikeudenkäynnissä esitetyn oikeudenkäyntiväitteen.
- 33 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 27 ja 28 kohdassa esitetyt seikat, on hylättävä neuvoston esittämä oikeudenkäyntiväite, jonka mukaan valittaja ei ole esittänyt todisteita sellaisesta menettelystä, joka yksinään tai merkittävässä määrin olisi aiheuttanut valittajalle ymmärrettävän sekaannuksen anteeksiantettavaa erehdystä koskevassa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitettuihin tavoin.
- 34 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 23—25 kohdassa, Pitsiorlasilla ei neuvoston antamien tietojen perusteella ollut mitään syytä riitauttaa päätöstä, jolla evättiin oikeus tutustua asiakirjaan, jonka olemassaolokin käytännössä kiistettiin. EKP ilmoitti Pitsiorlasille vasta 13.11.1999 eli lähes neljä viikkoa sen jälkeen, kun määräaika neuvoston päätöstä koskevan kanteen nostamiselle päättyi, että ”Basel/Nyborg-sopimus” koostui kertomuksista ja pöytäkirjoista, joiden laatijoina olivat olleet pääjohtajien komitea ja raha-asiain komitea.

- 35 Kun otetaan huomioon, että Pitsiorlas nosti kanteen neuvoston päätöksestä 20.1.2000 eli kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun hän saattoi saada tietoonsa EKP:n antaman informaation, kanteen myöhästymistä on pidettävä anteeksiantamattavana.
- 36 Näin ollen oikeudenkäyntiväite, jonka neuvosto on esittänyt Pitsiorlasin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostamaa kannetta vastaan, on hylättävä.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Kumotaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-3/00, Pitsiorlas vastaan neuvosto ja Euroopan keskuspankki, 14.2.2001 antama määräys.
- 2) Euroopan unionin neuvoston ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämä oikeudenkäyntiväite hylätään.

- 3) Asia palautetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaistavaksi siltä osin kuin Pitsiorlas on vaatinut, että neuvoston 30.7.1999 tekemä päätös ja Euroopan keskuspankin 8.11.1999 tekemä päätös, joilla evättiin häneltä oikeus tutustua erääseen asiakirjaan, kumotaan.
- 4) Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

Wathelet

Timmermans

Edward

Jann

Rosas

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä toukokuuta 2003.

R. Grass

M. Wathelet

kirjaaja

viidennen jaoston puheenjohtaja